På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende det spørgsmål, som er forelagt den af Finanzgericht Münster ved kendelse af 19. januar 1979, for ret:

Hverken EØF-traktaten eller artikel 1 i Rådets forordning nr. 2464/69 eller Rådets beslutning af 21. januar 1974 forbød Forbundsrepublikken Tyskland at udelukke industrielle kalveopdrættere fra den støtte, der ydes i medfør af nævnte forordning.

Kutscher O'Keeffe Touffait

Mertens de Wilmars Pescatore Mackenzie Stuart Bosco

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 15. november 1979.

A. Van Houtte
Justitssekretær

H. Kutscher
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT G. REISCHL FREMSAT DEN 23. OKTOBER 1979 [1]

Høje Ret.

Problematikken i den præjudicielle sag, som jeg skal gennemgå i dag, er ikke ny for Domstolen. Det drejer sig om den udligning for opskrivning, der i forbindelse med opskrivningen af den tyske mark i 1969 blev indført ved den tyske lov af 23. december 1969 med hjemmel i Rådets forordning nr. 2464/69 (EFT 1969 II, s. 514), og som endnu gjaldt i 1974, efter at denne forordning var blevet forlænget og ændret ved Rådets beslutning af 21. januar 1974.

1 — Oversat fra tysk.

Denne udligning blev nægtet firmaet Denkavit for 1974, fordi det ikke er en landbrugsbedrift i henhold til den tyske skattelovgivning, hvorefter det afgørende er et bestemt forhold mellem kvægbestanden og det udnyttede landbrugsareal. Denkavit indbragte denne afgørelse for Finanzgericht Münster. Under denne sag blev der indgivet en første anmodning om præjudiciel afgørelse, idet der ved kendelse af 26. september 1977 blev rejst følgende spørgsmål:

»1. Omfatter det fællesskabsretlige begreb 'producent af landbrugsprodukter' i artikel 1, stk. 1 og 3, i forordning (EØF) nr. 2464/69 også den industrielle dyreopdrætter/kvægholder i den tyske skattelovgivnings forstand?

Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende:

2. Skal artikel 39 og artikel 40, stk. 3, andet afsnit, i EØF-traktaten, artikel 1 i Rådets forordning (EØF) nr. 2464/769 og eventuelle andre bestemmelser i fællesskabsretten fortolkes således, at de forbyder EØF-medlemmet Forbundsrepublikken Tyskland som adressat for forordning (EØF) nr. 2464/69 at undtage enkelte grupper af producenter af landbrugsprodukter — her industrielle dyreopdrættere og kvægholdere i den tyske skatterets forstand — fra en ordning med direkte støtte til udligning af virkningerne af markens opskrivning og omfattende landbrugsprodukter, der er undergivet en markedsordning?

3. Er dette forbud på det indenlandske område direkte anvendeligt i den forstand, at den enkelte fællesskabsborger kan gøre det gældende ved de nationale retter?«

Vedrørende disse spørgsmål fastslog Domstolen i sin dom af 13. juni 1978 (Sml. 1978, s. 1317), at udtrykket »landbrug« ikke er præcist afgrænset i traktaten, men at det ifølge den for hovedsagen væsentlige forordning nr. 2464/69 imidlertid ikke er udelukket, at det i forordningen anvendte udtryk »producent af landbrugsprodukter« kan omfatte fremstilling af landbrugsprodukter efter en hvilken som helst metode. Vedrørende spørgsmålet, om Forbundsrepublikken Tyskland, som ved ovennævnte forordning kun blev bemyndiget til at udbetale støtte, havde overskredet fællesskabsrettens grænser ved at udelukke industrielle kvægholdere og dyreopdrættere i henhold til den tyske skattelovgivning fra støtten, fastslog Domstolen endvidere, at dette ikke var tilfældet; hverken EØF-traktaten eller artikel 1 i forordning nr. 2464/69 eller Rådets beslutning af 21. januar 1974 forbød Forbundsrepublikken Tyskland at handle på denne måde.

Finanzgericht Münster mener dog ikke at kunne afgøre hovedsagen på grundlag af denne præjudicielle afgørelse. Retten har fulgt sagsøgernes opfattelse, hvorefter Domstolen har lagt forkerte faktiske omstændigheder til grund, hvorfor dens dom ikke kan anses for bindende. Domstolen er nemlig gået ud fra, at landbrugsmæssige dyreopdrættere og kvægholdere i henhold til den tyske skattelovgivning for det meste anvender produkter fra deres egen bedrift til foder. Dette er imidlertid ikke tilfældet for de landbrugsmæssige *kalveopdrætteres* vedkommende, som hovedsagen udelukkende drejer sig om. De anvender i virkeligheden det samme foder som industrielle kalveopdrættere, nemlig

indkøbte mælkeerstatninger. Dette er de også nødt til, hvis de vil opnå hvidt kalvekød, da man med andet foder — bortset fra sødmælk, der ikke kommer i betragtning på grund af den høje pris — kun får rødt oksekød.

Finanzgericht har derfor atter udsat sagen og ved kendelse af 19. januar 1979 forelagt Domstolen en ny anmodning om præjudiciel afgørelse. I tilslutning til sagsøgernes synspunkt, hvorefter Domstolen hidtil ikke har beskæftiget sig med spørgsmålet, om industrielle *kalve*opdrættere er blevet forskelsbehandlet ved Aufwertungsausgleichsgesetz, er der denne gang blevet stillet følgende spørgsmål:

»Forbyder EØF-traktaten, artikel 1 i forordning nr. 2464/69, Rådets beslutning af 21. januar 1974 eller andre lignende bestemmelser i fællesskabsretten Forbundsrepublikken Tyskland at undtage 'industrielle' kalveopdrættere ifølge tysk skattelovgivning fra den i medfør af denne forordning ydede støtte, når landmænd, der er kalveopdrættere, anvender samme industrielt fremstillede foder til kalveopfedning som de 'industrielle' kalveopdrættere?«

Min stillingtagen til dette spørgsmål er følgende:

1. Domstolen er i den tidligere præjudicielle sag ved bedømmelsen af spørgsmålet, om der er sket forskelsbehandling mellem industrielle og landbrugsmæssige kvægholdere ved udligningen for opskrivningen, gået ud fra, at landbrugsmæssige dyreopdrættere og kvægholdere i det væsentlige anvender produkter fra deres egne bedrifter som foder. I overensstemmelse med de generelle spørgsmål i forelæggelseskendelsen, hvori der blot taltes om industrielle kvægholdere og dyreopdrættere, er Domstolen altså gået ud fra en samlet opfattelse, som omfatter samtlige kvægholdere (opdrættere af okser, svin, fjerkræ, kalve osv.).

Hverken i den anden forelæggelseskendelse eller i indlæggene fra deltagerne i sagen findes der dog nogen konstatering af, at denne *samlede bedømmelse* ikke er korrekt. Det for den anden forelæggelseskendelse afgørende udgangspunkt, nemlig at Domstolen ved sin første præjudicielle afgørelse var gået ud fra urigtige faktiske omstændigheder, er derfor ikke holdbar, og allerede af den grund kan den opfattelse kritiseres, hvorefter Finanzgericht Münster ikke skulle være bundet af den første præjudicielle afgørelse, og eventuelt kan den anden anmodning afvises fra realitetsbehandling.

2. Med henblik på den snævrere afgrænsede anden forelæggelseskendelse, som udelukkende vedrører kalveopdrættere, må det endvidere bemærkes, at problemet vedrørende kalveopdrætning i særdeleshed absolut blev drøftet under den første præjudicielle sag. I sagsfremstillingen henvises der udtrykkeligt til sagsøgernes anbringender, hvorefter der ingen forskelle er på det strukturelle og økonomiske område mellem på den ene side industriel kalveopdrætning og på den anden side landbrugsmæssig kalveopdrætning, hvilket ganske vist eftertrykkeligt blev bestridt af Kommissionen.

Når Domstolen imidlertid, skønt det egentlige problem i hovedsagen stod den så klart, ikke gik videre ind på det, men indskrænkede sig til den nævnte *samlede* bedømmelse, kan dette kun forstås således, at Domstolen anså en samlet bedømmelse af området for dyreopdræt-

ning for berettiget og ikke så nogen grund til at gå ind på den specielle erhvervsgren, der omfatter kalveopdrætning, ved behandlingen af spørgsmålet om ligebehandling. Det forekommer altså heller ikke under denne synsvinkel nødvendigt at behandle den anden anmodning om præjudiciel afgørelse.

3. Såfremt Domstolen ikke vil følge dette synspunkt, men derimod principielt anser det for tilladeligt på grundlag af en og samme sag at foretage endnu en forelæggelse for Domstolen med den begrundelse, at den retlige vurdering af den præjudicielle afgørelse er anfægtelig, må det formodentlig for det første undersøges, om der er påvist nye elementer til støtte for en sådan kritik af dommen, som kan berettige en fornyet overvejelse af den tidligere afgivne bedømmelse.

Dette er imidlertid heller ikke tilfældet. Det kan faktisk hævdes, at alle væsentlige overvejelser, som er blevet fremført i den foreliggende sag, også allerede fremkom under den første præjudielle sag, og at nogle punkter højst er blevet suppleret og uddybet. Jeg behøver vel ikke nu at gå ind på dette i enkeltheder, men kan herved henvise til sagsakterne og protokollerne vedrørende den mundtlige forhandling. Også på dette grundlag er den slutning berettiget, at den anden forelæggelse må afvises fra realitetsbehandling, eller — hvis man ikke anser en så rigoristisk behandling for passende — at det i det mindste må statueres, at der ikke er fremkommet noget synspunkt, der kunne give anledning til en ændring af den første præjudicielle afgørelse.

4. Det kan ganske vist også anføres, at Domstolen i den første sag har givet et *generelt* svar på det i forelæggelseskendelsen stillede *generelle* spørgsmål, og altså ikke f.eks. *forudsætningsvis* også har behandlet det specielle problem vedrørende kalveopdrættere, men i virkeligheden har undladt at undersøge det; denne opfattelse forekommer mig ganske vist ikke helt forståelig i betragtning af Domstolens stadige bestræbelser på at give de nationale retter en hensigtsmæssig hjælp til at træffe deres afgørelser. Såfremt man alligevel deler denne opfattelse, kan der vel principielt intet indvendes imod, at det problem, der skal undersøges, afgrænses snævrere i den anden forelæggelseskendelse med henblik på de faktiske omstændigheder i hovedsagen, at der altså i det foreliggende tilfælde specielt spørges om behandlingen af industrielle *kalve*opdrættere med henblik på udligning for opskrivning.

Imidlertid opstår der ud fra dette synspunkt først et andet problem. Det spørgsmål, som nu er forelagt Domstolen, slutter med bisætningen: »når landmænd, der er kalveopdrættere, anvender samme industrielt fremstillede foder til kalveopfedning som de industrielle kalveopdrættere«. Om dette siges der følgende i forelæggelseskendelsens begrundelse: »Det forholder sig imidlertid således, at de kalveopdrættere, der ifølge tysk skattelovgivning driver kalveopfedning 'landbrugsmæssigt', faktisk anvender det samme foder som de personer, der er 'industrielle' kalveopdrættere efter tysk skattelovgivning, nemlig udelukkende industrielt fremstillet foder af mælkepulver af den slags, som sagsøgerne selv fremstiller og anvender til kalveopfedning. Både de landbrugsmæssige og de industrielle kalveopdrættere må udelukkende anvende industrielt fremstillet foder af mælkepulver til kalveopfedning for at få 'hvidt' kød, der har en særlig markedsværdi, og som alene handles under betegnelsen 'kalvekød'. Landmænd, der

er kalveopdrættere, kan ganske vist teoretisk (også) opfede deres kalve med foderstoffer af deres egne landbrugsprodukter. Men i så fald får de rødt kød, der handles som oksekød.«

Disse betragtninger har Kommissionen som bekendt kraftigt bestridt i sit skriftlige indlæg og under den mundtlige forhandling. Ifølge Kommissionen kan det bevises, at landbrugsmæssige kalveopdrættere i betydeligt omfang anvender andet end industrielt fremstillet foder, nemlig produkter fra deres egen bedrift, som forudsætter dyrkning af jorden. Dette har Kommissionen udledt af en siden 1969 bestående ordning med støtte til anvendelse af mælk til foder og af statistiske oplysninger om anvendelse af sødmælk og skummetmælk til foder netop i Forbundsrepublikken Tyskland, som blev fremlagt under den mundtlige forhandling. Det fremgår heraf, at der anvendes meget store mængder sød — og skummetmælk til foder, hvoraf en meget stor del, nemlig mere end halvdelen, går til kalve, som det kan udledes af en differentieret registrering, der er ført siden 1978. Herefter må det lægges til grund, at en tredjedel af kalvefoderet — tidligere vel endnu mere — består af mælk, og at konstateringerne i den præjudicielle afgørelse i sag 139/77 fuldt ud kan anvendes på kalveopdrættere, om end måske i noget mindre omfang.

Heroverfor har sagsøgerne i hovedsagen over for Kommissionen gjort gældende, at den på utilladelig måde har sammenblandet områderne for kalve*opdrætning* og kalve*opfedning*, for hvilke der gælder forskellige fodringsmetoder, og hvis produkter ikke konkurrerer med hinanden. Det står fast — der kan her henvises til den tyske Futtermittelverordnung (anordning om foder) af 16. juni 1976 og den relevante litteratur — at skummetmælk på grund af sit lave fedtindhold ikke kommer i betragtning til kalveopdrætning, eller kun, hvis den beriges med foder, der må købes. Desuden spiller dette stridsspørgsmål ikke nogen rolle for den præjudicielle sag, fordi de afgørende faktiske omstændigheder, som Domstolens praksis på området viser, fastslås bindende af den forelæggende ret. I hvert enkelt tilfælde må Domstolen derfor ved besvarelsen af det stillede spørgsmål lægge de faktiske omstændigheder til grund, som Finanzgericht har redegjort for i sin forelæggelseskendelse.

a) Denne meningsforskel giver først anledning til det spørgsmål, om Domstolen faktisk ubetinget er bundet af den forelæggende rets konstatering af de faktiske omstændigheder, og om den skal lægge disse til grund ved besvarelsen af spørgsmålene, selv når der består berettiget tvivl om, hvorvidt de har forbindelse med virkeligheden og faktisk gør det muligt at træffe en sagligt rigtig afgørelse i hovedsagen.

På dette punkt nærer jeg ganske væsentlige betænkeligheder.

Efter min mening har Kommissionen med rette fremhævet, at den af sagsøgerne herved forfægtede opfattelse i det højeste kunne komme i betragtning, hvor de faktiske omstændigheder — som det er tilfældet i mange civile sager — kan fastslås af parterne. Denne opfattelse kan imidlertid ikke være berettiget ved en undersøgelse af fællesskabsbestemmelsers gyldighed, som der i den første præjudicielle sag — jeg henviser herved til mit forslag til afgørelse i nævnte sag — eventuelt kunne være anledning til. Når faktiske spørgsmål, som f.eks. spørgsmålet, om der foreligger en alvorlig

økonomisk forstyrrelse som betingelse for vedtagelse af en forordning, spiller en rolle ved bedømmelsen af måske fundamentale fællesskabsforordninger, så er Domstolen naturligvis berettiget til at indtage en kritisk holdning, ja vel endog forpligtet til at opklare eventuelle faktiske stridsspørgsmål. Det samme må imidlertid desuden også antages, når der — som det i det foreliggende tilfælde — er tale om fortolkning af fællesskabsretten med henblik på bedømmelsen af en national bestemmelses gyldighed. Hvis denne afhænger af en bestemt generel økonomisk situation, og hvis der består alvorlig tvivl vedrørende den bedømmelse, som den forelæggende ret har foretaget heraf, så forekommer det mig vanskeligt at acceptere, at Domstolen simpelt hen skulle sætte sig ud over dette og foretage en fortolkning af fællesskabsretten med henblik på faktiske forhold, der sandsynligvis er ukorrekte.

I denne forbindelse er Domstolens adfærd i sag 51/74 (P. J. van der Hulst's Zonen mod Produktschap voor Siergewassen, dom af 23. januar 1975, Sml. 1975, s. 79) af en vis interesse. I denne præjudicielle sag blev der stillet et spørgsmål om fortolkningen af EØF-traktatens artikel 93, stk. 3. Da det imidlertid under sagen af de fremlagte dokumenter fremgik, at Kommissionen i virkeligheden havde indledt en undersøgelse i henhold til denne artikels stykke 1, afstod Domstolen — på dette grundlag — fra at besvare det stillede spørgsmål. I øvrigt udviste den sag, som sagsøgerne anførte til støtte for deres standpunkt, nemlig sag 104/77 (Firma Wolfgang Oehlschläger mod Hauptzollamt Emmerich, dom af 16. 3. 1978, Sml. 1978, s. 791) den besynderlighed, at den kun drejede sig om beskrivelsen af en vare med henblik på dens tarifering efter den fælles toldtarif, mens det i den ligeledes af sagsøgerne anførte sag 131/77 (Firma Milac, Groß- und Außenhandel Arnold Nöll mod Hauptzollamt Saarbrücken, dom af 3. 5. 1978, Sml. 1978, s. 1041) i forbindelse med prøvelsen af en fællesskabsforordnings gyldighed udtrykkeligt blev fremhævet, at den nationale rets konstateringer vedrørende de faktiske omstændigheder blev støttet af det af Kommissionen fremlagte materiale og *derfor* kunne anses for godtgjort.

b) Hvis man deler denne kritiske opfattelse vedrørende spørgsmålet, om Domstolen er bundet af den forelæggende rets konstatering af de faktiske forhold, må det desuden overvejes, hvad der videre skal ske i det foreliggende tilfælde. Som det fremgår af sagsøgernes indlæg, støttes Finanzgericht's konstateringer, som bestrides af Kommissionen, åbenbart alene på sagsøgernes udsagn samt på den omstændighed, at sagsøgte, Finanzamt — et organ, som ikke har særlig kompetence i dette specielle spørgsmål — ikke har bestridt dem; dette skete først i det for Domstolen indgivne indlæg med den bemærkning, at hvidt kalvekød på ingen måde kun kan fremstilles ved anvendelse af mælkeerstatninger.

aa) Principielt kan Domstolen, uden at oplyse sagen eller lade den oplyse, give et svar på hver mulig situation, som det er sket i sag 48/75 (Jean Noël Royer, dom af 8. 4. 1976, Sml. 1976, s. 497), hvor den forelæggende nationale ret ikke havde afklaret de faktiske omstændigheder før forelæggelsen for Domstolen.

Det må imidlertid tages i betragtning, at der i ovennævnte sag var tale om traktatbestemmelser vedrørende den frie bevægelighed, etableringsretten og den frie udveksling af tjenesteydelser samt gennemførelsesbestemmelser herom, som — dette blev udtrykkeligt anført i dommen — hviler på de samme principper, og hvis afklaring havde stor almen interesse med henblik på fremtidige lignende faktiske forhold. I den foreliggende sag er der derimod tale om en enkelt foranstaltning, der ligger temmelig langt tilbage i fortiden. Desuden kan man, netop når der er tale om nationale bestemmelsers gyldighed — i betragtning af det stigende antal anmodninger om præjudicielle afgørelser — med rette spørge, om det er forsvarligt, at Domstolen i givet fald afgiver udtalelser af rent akademisk værdi, som muligvis slet ikke har nogen betydning for løsningen af problemerne i hovedsagen. Dette forekommer mig meget betænkeligt.

bb) Desuden kan Domstolen berigtige de faktiske omstændigheder i den præjudicielle sag, som det på en vis måde skete i ovennævnte sag 51/74.

Jeg mener imidlertid, at dette kun kan komme i betragtning, hvis det klart er muligt, som sagsakterne foreligger, altså uden yderligere tidsrøvende bevisførelse, som der vel principielt ikke er plads for i en *fortolkning*ssag. Dette kan der næppe være tale om i den foreliggende sag, i modsætning til ovennævnte sag.

Jeg har nemlig indtryk af, at Kommissionens argumenter ikke er blevet fuldstændigt rokket ved det af sagsøgerne heroverfor anførte. I betragtning af de forelagte tal vedrørende fodring af kalve med mælk, altså med produkter af egen produktion, kan man faktisk vanskeligt forestille sig, at disse udelukkende skulle vedrøre kalve*opdrætning* og ikke også kalve*opfedning*. En sikker bedømmelse af dette ville imidlertid kræve mere indgående undersøgelser, som der som sagt ikke er plads for i en sag af denne art.

cc) Hvis man af de indledningsvis anførte grunde ikke anser besvarelsen af det nu stillede spørgsmål for unødvendig, så står det derfor — netop fordi det er lykkedes Kommissionen at rejse tvivl om det af Finanzgericht anførte vedrørende de faktiske omstændigheder — kun tilbage at konstatere, at det ikke tilstrækkeligt tydeligt er blevet påvist, at det er af væsentlig betydning, at det under den anden præjudicielle sag rejste spørgsmål afgøres. I tilslutning til praksis ved Bundesverfassungsgericht vedrørende nødvendigheden af en forudgående udtømmende afklaring af faktiske omstændigheder bør forelæggelsessagen derfor hjemvises til Finanzgericht med forslag om, at det nu stillede spørgsmål kun opretholdes, hvis det på grundlag af sagkyndige udtalelser kan anses for fastslået med sikkerhed, at både industrielle og landbrugsmæssige kalveopdrættere udelukkende anvender købte mælkeerstatninger, at landbrugsmæssige kvægholdere altså ikke eller kun i ganske forsvindende ringe omfang anvender produkter af egen produktion.

5. Jeg vil imidlertid ikke lade det blive ved disse bemærkninger men skal for det tilfælde, at Domstolen alligevel ikke følger mit synspunkt, afsluttende tilføje et par sætninger vedrørende det andet spørgsmål i forelæggelseskendelsen. Jeg vil herved efter alt, hvad jeg allerede har anført, begrænse mig til nogle enkelte betragtninger, som, såfremt min indled-

ningsvis anførte fortolkning af den første præjudicielle afgørelse er korrekt, yderligere kan tydeliggøre denne.

Principielt er jeg af den mening, at der i 1969 ved vedtagelsen af Aufwertungsausgleichgesetz, som hurtigt måtte indføres, ikke skulle sondres imellem kvæghold — som sagsøgerne nu har krævet — i forskellige erhvervsgrene. Det forekommer mig fuldt ud korrekt — i denne henseende kan der findes objektive grunde i form af et forbud mod forskelsbehandling — at en støtteordning, som er oprettet med dette formål for øje, som gælder for et stort antal berørte personer, og som delvis er integreret i lovgivningen om omsætningsafgifter, anvender en sondring efter typer af landbrugsbedrifter med kvæghold, der for længe siden er indført i skattelovgivningen af praktiske grunde. Det er altså tilstrækkeligt at fastslå, at landbrugsmæssige kvægopdrættere i almindelighed i betydeligt omfang anvender produkter fra egen bedrift og derfor blev berørt af opskrivningen på en anden måde end rent industrielle kvægholdere.

Ifølge sagsøgerne har en sådan samlet ordning i hvert fald ikke længere været berettiget i 1974, fordi der indtil da har været tilstrækkelig tid til at indføre en differentieret ordning, nemlig med henblik på den omstændighed, at landbrugsmæssige og industrielle *kalveopdrættere* befandt sig i den samme situation. I denne forbindelse skal jeg for det første anføre — som jeg allerede har antydet i mit forslag til afgørelse vedrørende den første anmodning om præjudiciel afgørelse fra Finanzgericht Münster — at en sådan fremgangsmåde på grund af udviklingen i kalvekødpriserne, som Kommissionen også har omtalt under den sidste mundtlige forhandling, højst sandsynligt ville have gjort det nødvendigt fuldstændigt at afskaffe udligning for opskrivning for kalveopdrættere, hvilket sikkert ikke ville svare til sagsøgernes ønske om at opnå en sådan udligning for 1974.

Man kan imidlertid også indtage det standpunkt, at der endnu i 1974 — såfremt den principielle lovlighed af udligningen for opskrivningen anerkendes — forelå fuldstændigt saglige grunde til helt at udelukke industrielle kvægholdere og ikke sondre efter økonomiske områder. Når alt kommer til alt, må det ikke overses, at den på denne tid allerede indførte udligning for opskrivning, selv om den var fastsat efter produkttype, alligevel i høj grad har karakter af et skønsmæssigt beløb, hvilket gentagne gange er forblevet ubestridt i retspraksis. Hvad angår kalveopdrætterne i særdeleshed, forekommer det fejlagtigt at sammenligne de specialiserede bedrifter — hvad enten de er integreret i landbruget eller drives rent industrielt — da markedet for kalve snarere må betragtes i sin helhed. Herved viser det sig imidlertid, at opdrættere på landbrugsområdet, hvis de faktisk anvender det samme foder som industrielle kalveopdrættere, ofte udviser en anden bedriftsstruktur, hvilket dels hænger sammen med bedriftens størrelse og dels forklares ved en ringere fleksibilitet. Dette forekommer fuldt ud forsvarligt ved en støtteordning, til hvis afgrænsning der må stilles strenge krav.

Endelig må der også — og dette står i nøje sammenhæng med ovenstående — henvises til det sociale aspekt ved udligningen for opskrivningen. Det kommer, som jeg allerede har anført i mit første forslag til afgørelse, til udtryk i den omstændighed, at der i begrundelsen til Rådets forordning nr. 2464/69 tales om

»socialpolitiske foranstaltninger«. Dette gjorde det på ingen måde nødvendigt — som sagsøgerne mener — at lade bedriftens størrelse være afgørende for udligningen for opskrivning, hvilket sikkert ville have medført betydelige administrative omkostninger. Dette berettiger imidlertid nok til — i denne henseende kan der også henvises til den tendens, der kommer til udtryk i EØF-traktatens artikel 39, stk. 2, litra a), og artikel 39, stk. 1, litra b), — at give afkald på en klar sondring mellem økonomiske sektorer, som sagsøgerne ønsker for kalveopdrætning, og tage hensyn til denne sektors integrering i landbrugssektoren i dens helhed, for så vidt den spiller en rolle i landbruget. Deraf fremgår følgelig som berettigelse for en sondring, at landbrugsbedrifter, der foretager kalveopfedning, har lidt et tab ved opskrivningen af DM i udbyttet af jordbruget og mælkeproduktionen, mens de industrielle kalveopdrættere kun har vundet ved opskrivningen, fordi importerede foderstoffer og interventionsprodukter er blevet billigere ved opskrivningen.

Uden at komme ind på spørgsmålet, om praksis ved Bundesverfassungsgericht, som sagsøgerne har henvist til vedrørende grænserne for en tilladelig inddeling i kategorier, kan afgive afgørende holdepunkter for det område, der her er tale om, kan det altså fuldt ud med rette hævdes, at udelukkelsen af industrielle kalveopdrættere fra udligningen for opskrivningen heller ikke under de faktiske forhold, som Finanzgericht har lagt til grund, kan kritiseres fra fællesskabsrettens synspunkt, nemlig når henses til formålet med Rådets forordning nr. 2464/69 og traktatens landbrugspolitiske bestemmelser.

6. Sammenfattende foreslår jeg derfor, at Domstolen for det første fastslår, at Finanzgericht Münster ikke tilstrækkeligt har godtgjort nødvendigheden og berettigelsen af endnu en forelæggelseskendelse, og at der således ikke er nogen anledning til at undersøge anmodningen om præjudiciel afgørelse af 19. januar 1979.

Subsidiært foreslår jeg, at Domstolen fastslår, at der intet er frembragt, der kan give anledning til en ændring af den præjudicielle afgørelse i sag 139/77, i det omfang der er tale om udelukkelse af industrielle kalveopdrættere fra udligningen for opskrivning.